Gemeente Oudewater

RAADSINFORMATIEBRIEF Oudewater

18R.00466

Van : College van burgemeester en wethouders
Datum : 18 september 2018
Portefeuillehouder(s) : Wethouder W.J.P. Kok
Portefeuille(s) : Volksgezondheid
Contactpersoon : E. van den Born
Tel.nr. : 8245
E-mailadres : born.e@woerden.nl

Onderwerp:

Burgerhulpverlening

Kennisnemen van:

Hoe kan burgerhulpverlening in Oudewater levens redden

Inleiding:

Bij een hartstilstand zijn de eerste zes minuten letterlijk van levensbelang. Daarom is het belangrijk dat er zo snel mogelijk hulp wordt gealarmeerd. Door de ligging van Oudewater kunnen hulpdiensten er niet altijd binnen zes minuten zijn. Burgerhulpverlening kan de oplossing zijn: de meldkamer roept bij een reanimatie Oudewaternaren met een reanimatiecertificaat op om te reanimeren. De hulpdiensten komen zo snel ze kunnen en nemen het over. De kans dat iemand overleeft is zo veel groter. In deze brief informeren wij u over op hoe het nu gaat en welke mogelijkheden er zijn voor burgerhulpverlening in Oudewater.

Kernboodschap:

1. **Wat is burgerhulpverlening?**

Omdat hulpdiensten niet altijd snel ter plaatse kunnen zijn, is op steeds meer plaatsen burgerhulpverlening. Burgers krijgen via het systeem HartslagNu een oproep als ze in de buurt zijn van een reanimatie. HartslagNu is aangesloten op het systeem van de Meldkamer Ambulancezorg en is van de sector Ambulancezorg zelf. Bij een melding worden twee oproepen verstuurd:

Reanimeren: (max) 30 burgers die in de buurt wonen (bekend via registratie) of zijn (bekend via GPS) krijgen een oproep via app of sms. Ze worden opgeroepen naar het adres van de reanimatie te gaan.
AED ophalen: een aantal burgers krijgt het adres en de code van een AED in de buurt, met de oproep de AED op te halen en te brengen naar de plaats van de hartstilstand.

De burgerhulpverleners verlenen eerste hulp totdat de hulpdiensten er zijn. Zij nemen het over. Burgers kunnen zich aanmelden bij HartslagNu als ze een geldig reanimatiecertificaat hebben. Eigenaren van een AED kunnen zich registreren bij HartslagNu. Tussen de ambulancedienst, de gemeente en een lokale verantwoordelijke partij worden overeenkomsten getekend, met als doel dat de gemeente toeziet op de continuïteit van het werk en dat de partij zich inzet voor het hulpverleningsnetwerk.

Dus voor burgerhulpverlening zijn drie voorwaarden:

1. Inwoners die zich hebben aangemeld bij HartslagNu
2. Een AED-netwerk
3. Een overeenkomst met een verantwoordelijke partij, de RAVU en de gemeente

2. **Wat is de huidige situatie?**

Inzet van de hulpdiensten

De ambulance is de eerst verantwoordelijke hulpdienst bij een hartstilstand. De aanrijtijden van de ambulance naar Oudewater zijn vaak lang, omdat het in een uithoek van het gebied ligt en infrastructureel moeizaam bereikbaar is (druk verkeer op provinciale weg en de A12 waar ook vaak file staat, aldus de RAVU). Maar ook als de norm wordt gehaald is dat te laat voor een hartstilstand: een ambulance mag er 15 minuten over doen, veel langer dan de 6 minuten die je hebt bij een hartstilstand. De precieze aanrijtijden zijn nog niet bekend.

Daarom heeft de veiligheidsregio Utrecht als beleid dat de brandweer ook reageert op reanimatiemeldingen. De brandweer rukt uit vanuit de brandweerkazerne Oudewater. De veiligheidsregio heeft vooraf een inschatting gemaakt, die in praktijk vele malen hoger blijkt te liggen en dus tot kosten leidt dan geraamd. Daarom wordt deze werkwijze in 2018 geëvalueerd, ook omdat in de regio steeds meer gebruik wordt gemaakt van burgerhulpverlening.

Dus: hulpdiensten rukken altijd uit bij een harstilstand, maar zijn niet altijd op tijd.

Inzet van burgerhulpverlening

Voor werkende burgerhulpverlening zijn drie voorwaarden:

1. Inwoners die zich hebben aangemeld. Volgens HartslagNu hebben in gemeente Oudewater ongeveer 87 burgers zich geregistreerd, 0,85% van de bevolking. De norm van de Hartstichting is 1%. Dat Oudewater al op 0,85% zit is een goed teken.
2. Een AED-netwerk. In Oudewater zijn in elk geval zeventien AED's aanwezig, veelal in bezit van ondernemers en voorzieningen. Het kunnen er meer zijn, omdat mogelijk niet alle AED's zijn aangemeld bij het Rode Kruis. Een deel van de apparaten is aangekocht en/of onderhouden door de gemeente, de rest is het eigendom en de verantwoordelijkheid van waar ze hangen. Alle AED's hangen binnen. Als er 's avonds laat, 's nachts of 's morgens vroeg een AED nodig is kunnen die niet gebruikt worden. Er zijn dus op dit moment buiten kantoortijden geen AED's in Oudewater voor zover bekend. In de bijlage is te zien waar AED's hangen en hoe ze verspreid zijn. Dat laat zien dat er gaten zijn in West-Oudewater en in het midden van Oudewater.
3. Een overeenkomst. Voor de implementatie en het lokaal beheer van het HartslagNu systeem heeft de RAVU bepaald dat een ondersteunende stichting vereist is. RAVU gaat met de gemeente een overeenkomst aan. De gemeente delegeert de uitvoering aan de stichting. Gemeente Oudewater heeft nu nog niet zo'n overeenkomst. Er worden dus in principe geen meldingen doorgegeven.

Dus: burgerhulpverlening is nog niet inzetbaar in Oudewater

3. Kijken bij de buren

In heel veel gemeenten zijn burgerhulpverleners oproepbaar. In de provincie Utrecht bijvoorbeeld worden in alle gemeenten burgerhulpverleners gealarmeerd, op drie na (waaronder Oudewater). Hoe hebben andere gemeenten burgerhulpverlening georganiseerd? Laten we kijken bij een paar buren:

Woerden
In Woerden is een speciale lokale stichting opgericht: HartslagNu Woerden. Het is een samenwerking van Reanimatie Woerden, de Rode Kruis vereniging en twee EHBO verenigingen. De stichting zet zich ervoor in om het netwerk van opgeleide vrijwilligers te vergroten en meer beschikbare AED's te realiseren. De betrokkenheid van de gemeente Woerden bestaat uit het vergoeden van de notariskosten voor de oprichting van de stichting, een gemeentelijke contactpersoon en het faciliteren van een vergaderlocatie

Krimpenerwaard
In gemeente Krimpenerwaard hangt in elke kern minstens één AED die 24/7 beschikbaar is. Een werkgroep van onder andere raadsleden bracht de AED's in kaart en zette zich in om mensen te werven. Om te stimuleren dat inwoners leren reanimeren vergoedt de gemeente de kosten voor een eenmalige training als inwoners zich in 2018 aanmelden. De plaatselijke EHBO vereniging geeft de trainingen.

Leusden
In deze gemeente is een samenwerking van de twee lokale EHBO-verenigingen verantwoordelijk voor de uitvoering. Zij houden het aantal vrijwilligers bij, brengen de locaties van AED's in kaart en controleren of ze nog voldoen aan de voorschriften. Omdat Leusden wil toegroeien naar een gemeentelijk dekkend netwerk van een 24/7 bereikbare AED per vierkante kilometer is er daarnaast een lokale stichting opgezet. Die zet zich in voor meer AED's door crowdfunding, buurtinitiatieven en sponsoring.

Rotterdam
De gemeente zet zich in voor een dekkend AED-netwerk in de hele gemeente in een 6-minutenzone: een AED op maximaal zes minuten lopen, zodat er altijd een AED in de buurt is. De gemeenteraad nam een motie aan om hier geld voor uit te trekken en de Nederlandse Hartstichting vulde een bedrag aan om ze aan te schaffen. Een gebiedscommissie trok geld uit om inwoners gratis een cursus reanimeren te bieden.

Dus: burgerhulpverlening wordt overal anders vormgegeven, met een inzet die past bij de gemeente.

4. Wat is de wenselijke situatie?

Het is wenselijk om goed lopende burgerhulpverlening op te starten in Oudewater: lokale inwoners zijn vaak veel sneller ter plaatse en kunnen de eerste hulp verlenen tot de hulpdiensten er zijn. Hulp bij een harstilstand moet nu komen van de hulpdiensten, maar die kunnen niet altijd snel ter plaatse zijn. Er zijn drie voorwaarden voor burgerhulpverlening. Wat is daarvoor nodig en welke scenario's zijn er?

Inwoners registreren zich bij HartslagNu

1. Minimale scenario: inwoners die een certificaat halen bij EHBO Oudewater worden geïnformeerd over HartslagNu
2. Er wordt actief ingezet op communicatie richting inwoners over het aanbod van reanimatiecursussen, het belang van burgerhulpverlening en de mogelijkheid zich aan te melden.
3. Maximale scenario: reanimatiecursussen worden gratis of met korting aangeboden aan inwoners van Oudewater, om zoveel mogelijk burgerhulpverleners te werven.

Een AED-netwerk in Oudewater

1. Minimale scenario: Het AED-apparaat van de gemeente wordt buiten opgehangen, toegankelijk voor iedereen
2. Bestaande AED's motiveren om te registreren. Daarnaast kunnen ondernemers die een AED hebben gemotiveerd worden om hun AED te registreren bij HartslagNu, zodat de AED's kunnen worden ingezet bij een melding.
3. AED's naar buiten. Er kan worden ingezet op het verplaatsen van de AED's naar buitenkasten, bijvoorbeeld door hierover met ondernemers in gesprek te gaan en eventueel buitenkasten te subsidiëren of cofinancieren.
4. Meer AED's. Er kan worden ingezet op meer AED's, via acties met lokale ondernemers, EHBO Oudewater of met subsidies nieuwe AED's aan te schaffen. De nieuwe AED's zouden de gaten in het netwerk moeten opvullen, zodat er voldoende spreiding is.
5. Maximale scenario: een dekkend netwerk van AED's in Oudewater, waarbij er op elke zes minuten lopen een AED hangt. Zo kan er altijd op tijd een AED zijn. Dit vraagt om een onderzoek naar waar de AED's moeten hangen, aanschaf van nieuwe AED's en meer AED's naar buiten.

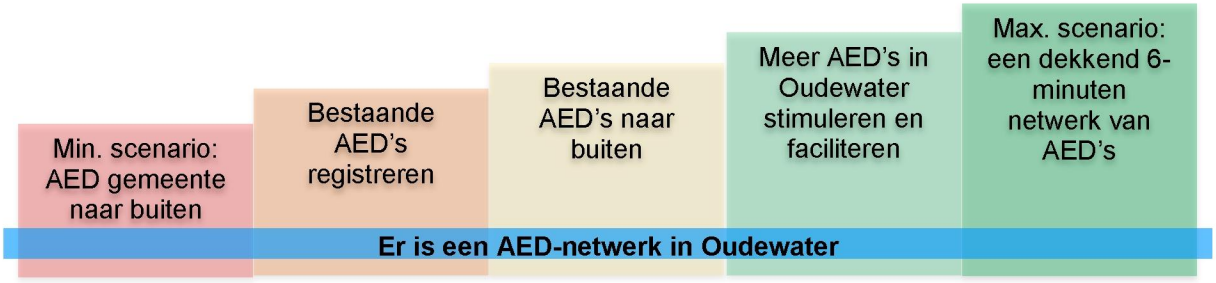

Een overeenkomst tussen RAVU, gemeente en een lokale partij

1. Minimale scenario: In gesprek met EHBO Oudewater of zij zich hiervoor willen inzetten, zodat er een overeenkomst gesloten kan worden met de RAVU. De RAVU heeft laten weten dat de minimale vereiste voor een overeenkomst is dat een partij zich wil inzetten voor HartslagNu, door een overzicht bij te houden van de burgerhulpverleners en de AED's en nazorg te verlenen na een reanimatie. Om te onderzoeken of er animo is kan een informatieavond worden georganiseerd om inwoners te informeren en enthousiasmeren. De RAVU wil hier actief aan meewerken.
2. EHBO Oudewater vervult een actieve rol in het werven van vrijwilligers en het onderhouden van het huidige aantal AED's.
3. Maximale scenario: Stichting Harstlagnu Oudewater opstarten. In verschillende gemeenten is een stichting die het werk van de burgerhulpverleners ondersteunt. Met name de versterking van het AED netwerk zou een goede taak zijn voor de stichting. EHBO Oudewater zou hierin een rol kunnen spelen, maar heeft hier mogelijk geen capaciteit voor. Er kan worden gezocht, bijvoorbeeld via de informatieavond, naar inwoners die zich hiervoor willen inzetten. De gemeente kan een bijdrage leveren aan de oprichting van de stichting en de notariskosten voor rekening nemen. Voor de uitvoering van de taken van de stichting is een bestuur nodig. Daar is geen rol voor de gemeente.

5. Wat gaat het college op korte termijn in elk geval doen?

Het college vindt dat in elk geval de minimale scenario's in Oudewater gerealiseerd moeten worden. Daarom gaat het college het volgende doen:

1. Een informatieavond organiseren. In veel van de gemeenten waar nu een actief burgerhulpverleningsnetwerk bestaat is gestart met een informatieavond, om te peilen of er vrijwilligers en een organisatie zijn die zich hiervoor willen inzetten. De RAVU vertelt tijdens deze avond over het belang van burgerhulpverlening, hoeveel groter de kans is dat iemands leven wordt gered en wat daarvoor nodig is. Het college faciliteert deze avond, om breed met de gemeenschap na te denken over hoe we willen dat hulpverlening bij een reanimatie in Oudewater eruit ziet.

2. De gemeentelijke AED buitenhangen. De gemeente Oudewater heeft een AED hangen in het gemeentehuis aan de Waardsedijk. De AED hangt binnen en niet op een strategische plek. Om minstens een AED in Oudewater te hebben die 24/7 bereikbaar is op een strategische plek schaft het college een AED en buitenkast aan voor de markt. Dit is centraal in de stad en op de plek waar regelmatig veel mensen zijn door evenementen.

Met deze twee acties hoopt het college een aanzet te doen tot meer actieve burgerhulpverlening in Oudewater. Het college gaat graag het gesprek aan met de gemeenteraad en de samenleving over hoe we met elkaar willen dat burgerhulpverlening in Oudewater wordt ingezet.

Financiën

De kosten voor de AED, buitenkast en cijferslot bedragen ongeveer €1650. Daarbij kan een onderhoudscontract worden afgesloten voor vijf jaar, zodat periodiek de AED wordt gecontroleerd en op onderdelen vervangen. Zo'n contract kost €600 per vijf jaar en brengt de totale kosten op ongeveer €2250. Die past binnen de bestaande financiële ruimte.

Vervolg:

Het college gaat op korte termijn twee dingen doen:

- Een informatieavond organiseren over burgerhulpverlening voor inwoners van Oudewater in samenwerking met de RAVU
- Een AED met buitenkast aanschaffen en ophangen op de markt

Om inwoners te informeren over de mogelijkheden van burgerhulpverlening zullen er diverse berichten worden geplaats in de IJsselbode. In de berichten zal worden uitgelegd wat de kansen van burgerhulpverlening zijn en wordt de informatieavond aangekondigd.

Bijlagen:

Spreiding AED's in Oudewater (18i.04684)

Het college van burgemeester en wethouders,

De wnd. secretaris

ir. W.J. Tempel

Loco-burgemeester

drs. J.I.M. Duindam

Bijlage 1. Spreiding van AED's in Oudewater

Er zijn in Oudewater in elk geval zeventien AED's.

	Locatie	**Onderhoud door gemeente eind 2016**	**Aangekocht door gemeente**
1. Stadhuis	Visburg 1, 3421 AH Oudewater	X	Ja
2. Emté Oudewater	Joostenplein 35, 3421 TC Oudewater	-	Zelf aangekocht, incl onderhoudscontract
3. Rabobank	Donkere Gaard 6-8, 3421 AS Oudewater	-	NB
4. De Wit Aggregaten BV	Wilgenweg 1, 3421 TV Oudewater	-	NB
5. AST Farma BV	Wilgenweg 7, 3421 TV Oudewater	-	NB
6. Jumbo Oudewater	Wagenerf 1, 3421 JB Oudewater	X	NB
7. Huisartsenpraktijk Dotsch en Rietveld	Oude Singel 11-22, 3421 ED Oudewater	-	NB
8. Huisartsenpraktijk Ypma en Dubois	Oude Singel 11-23, 3421 ED Oudewater	-	NB
9. Huisartsenpraktijk Brinkhuijsen en Karstens	Oude Singel 11-24, 3421 ED Oudewater	-	NB
10. Eetcafé Lumière	Markt-Westzijde 7, 3421 AN Oudewater	-	NB
11. Café Goejanverwelle	Goejanverwelle 29a, 3467 PN Hekendorp	X	NB
12. Stadskantoor	Waardsedijk 219, 3421 NE Oudewater	X	Ja
13. Cafe de Dijketelg	Papekopperstraatweg 2, 3464 HL Papekop	X	NB
14. Sportzaal De Eiber	Papenhoeflaan 43, 3421 XN Oudewater	X (2015, AED Solutions)	
15. Tennispark De Heksenmeppers	Touwslag 4, 3421 JG Oudewater	-	NB
16. De Woningraat	Kapellestraat 19, 3421 CT Oudewater	-	NB
17. Avant Accountants	Laan van Snelrewaard 63 3425 ES Snelrewaard	-	NB

Bronnen: Gemeente Oudewater / www.aed4.eu

De geregistreerde AED's zijn rond drie plaatsen gecentreerd: bij de binnenstad, de huisartsenpraktijken aan de Oude Singel en op het bedrijventerrein. Daarnaast is een AED aanwezig bij de supermarkten en het stadskantoor.

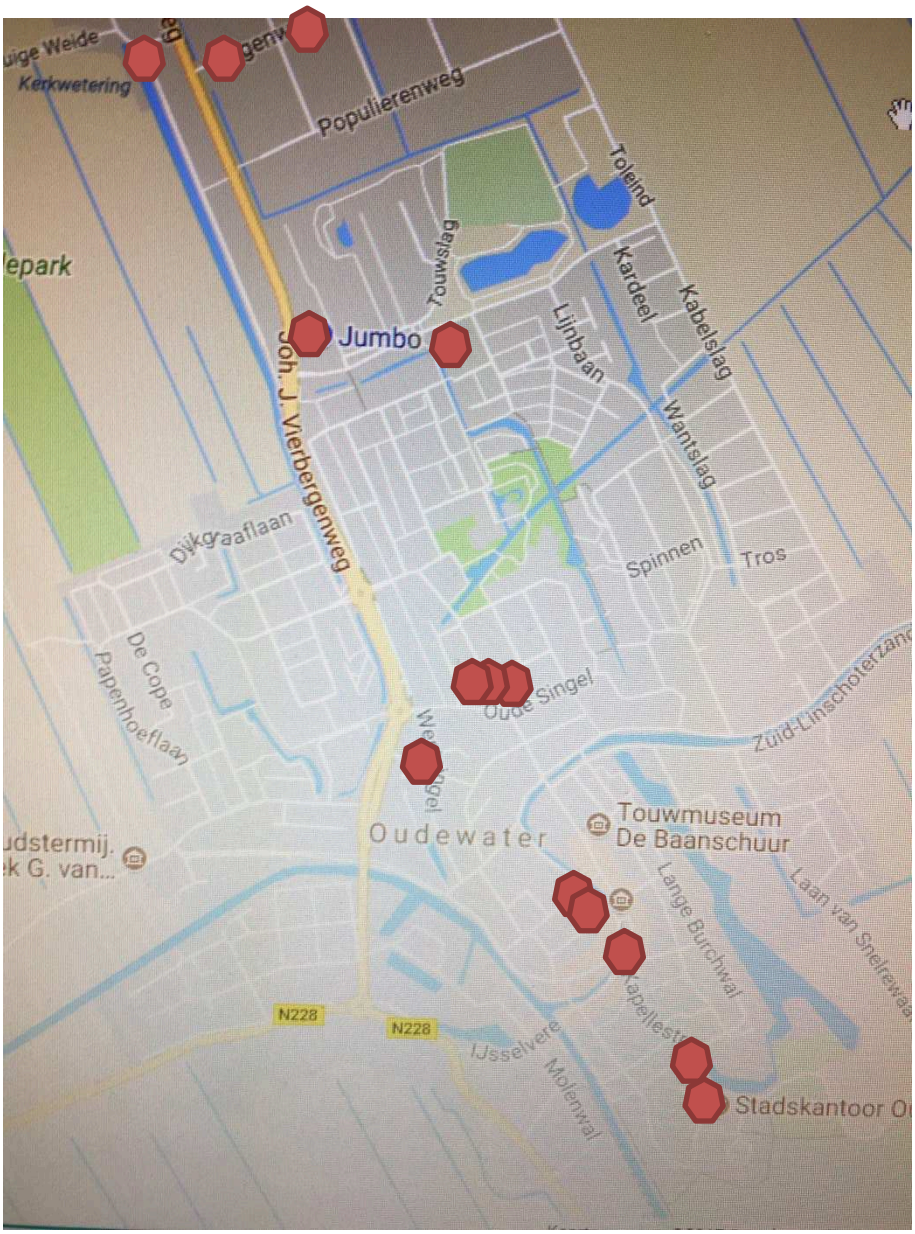

NB. AED gesitueerd aan de Papekopperstraatweg 2, Papekop en Snelrewaard zijn niet op de kaart aangegeven.